

כוכבי משל"ן לבתי ספר

הקולטים ילדי הקהילות המפונות

משמעות ומשימה מרכזית "מי שיש לו איזה למה שלמענו יחיה – יוכל לשאת כמעט כל איך". ויקטור פרנקל. מטרת ארגוני הטרור - לזרוע כאוס ופחד על ידי פגיעה בסדרי עולם. הלמידה בבית הספר היא התפקיד העיקרי של ילדים בעולמנו. החזרה לבית הספר מאפשרת התייצבות, חזרה לרצף ולתפקיד, ועל כן גם חזרה לתחושת המשמעות – ולסדרי עולם. עבור הקולטים, מאפשרת קליטת תלמידים מקהילות מפונות חוויה של משמעות בעשייה למען, תוך גילויי אכפתיות, נתינה ומחויבות.	
שליטה וויסות החזרת השליטה ויכולת הוויסות היא מרכיב מרכזי בתחושת החוסן, מול תחושות של חוסר אונים, חוסר מסוגלות, הצפה רגשית והתערערות הביטחון הבסיסי.	
עבור הנקלטים	עבור הקולטים
- הבנייה כגורם חוסן והרגעה: חשוב לתת מידע ברור ומסודר, למשל מתי מתחיל ומסתיים היום, איפה המזכירות והשירותים, מערכת שעות ברורה (עם שמות המורים), אפשרויות להפוגה והפגה. מומלץ לקיים בכיתה פעילות פתיחה וסגירה בכל יום. - ביסוס תחושה של מסוגלות, אקטיביות (בניגוד לעמדה פאסיבית) בלמידה, חברה ועוד. - הבנייה של שיח ותגובות סביב קשיי ויסות הקשורים למצבם של ילדי קהילות המפונים (חוסר שקט, קושי להתרכז, תנועתיות ועוד). - תלמידים שמפגינים קושי משמעותי מסיבות שונות, או מעלים תכנים קשים, יש לייצר מעטפת מתאימה, על ידי סייעת נוספת בכיתה, קבוצה נפרדת או מענה במסגרת חינוכית נפרדת במקרים מורכבים.	- קליטה מסודרת ככל הניתן, קבלת מידע על התלמיד או הקבוצה טרם הקבלה עבור הצוות (המצב הסוציאלי, רפואי, רגשי /וולימודי, ומה עברו (פליטים/ניצולים/אבלים)), כוחות וקשיים. - העדפה לקליטה בתוך מסגרות / כיתות עם יכולות הכלה טובות יותר. - ביסוס כללים לשיח מוגן בתוך הכיתות כדי למנוע חשיפה לתכנים טראומטיים (על מה מדברים ומה לא, לגיטימציה לומר לא מתאים לי לשמוע)
לכידות ושייכות השתייכות לקהילה היא גורם חוסן , נותנת תחושה של מוכרות וביטחון	
עבור הנקלטים	עבור הקולטים
- קבוצת ילדים שמגיעה יחד, עדיף לא לפזר אותם. קליטה במוסדות דומים מבחינה אידאולוגית. - ניתן לעבוד במודל של שילוב – עבודה בקבוצת ההשתייכות חלק מהיום ומפגש בין הקולטים והנקלטים באופן מובנה. - עבודה רציפה ונמשכת על שייכות והיכרות (משחקים, שיחות, עבודה בקבוצות קטנות), גם בקבוצות שהגיעו מאותו המקום אך אינן אורגניות, ובוודאי בכיתות קולטות שאליהן נכנסים ילדים בודדים.	יש להיות ערים לשינויים אצל כל ילד ובדינמיקה הקבוצתית. כניסה של ילדים מקהילות המפונים עלולה לעורר מגוון רגשות וחוויות, ביניהם התרגשות אך גם חששות, לערער את המבנה החברתי ולהכניס תכנים מורכבים.
נראות ונוכחות השתייכות לקהילה היא גורם חוסן. קבוצת ילדים שמגיעה יחד, עדיף לא לפזר אותם. ניתן לעבוד במודל של שילוב – שהיחד יהיה מובנה לצד פעילויות של שילוב עם אוכי המקור של המסגרת החינוכית. חשוב לעבוד על חוויה של שייכות והיכרות, גם בקבוצות שהגיעו מאותו המקום אך אינן אורגניות. קשר של בית הספר עם הורים הוא אחד מגורמי החוסן העיקריים עבור ילדים במערכת החינוך: 1.חשוב לעדכן את הורי בית הספר הקולט, על קליטת תלמידים מקהילות המפונים, תוך מתן משמעות והצעה לקשר רציף סביב כל צורך. 2.חשוב ליצור קשר עם הורי הנקלטים, לתת להם מידע ולאפשר להם תקשורת ישירה עם דמות ברורה בצוות שתהיה כתובת לפניותיהם.	
עבור הנקלטים	עבור הצוות הקולט
יש לשקול למנות רכז או דמות קבועה בבית ספר, שתהיה כתובת ברורה עבור הילדים וההורים מקהילות המפונים, תוודא נוכחות ותהיה כתובת לצרכים מיוחדים שיעלו.	יש לקיים ליווי רציף של אנשי ונשות הצוות, למתן מידע מקצועי, ליווי בהתמודדות האישית והמקצועית ומתן מענים לצרכים העולים, הן מהילדים הנקלטים והן מהילדים הקולטים.